

1 בְּשֵׁאִינוּ נִיטָל בְּאִיגָדוֹ – בַּקְשׁוֹר בַּחבֵּל דַּק שֶׁאִם יִגְבִּיהוּ בּוּ יִפְסַק, דְּמַר
2 וְרַבִּי יוֹסִי קָבֵר, כִּיּוֹן דְּיֵשׁ בְּרֵאשׁוֹ גְּלוֹסְטְרָא תוֹרֵת כְּלִי עָלָיו וּמוֹכַח
3 שֶׁאִינוּ מִבְּטָלוּ שֶׁם וְלֹכַן מוֹתֵר לִנְעוּל בּוּ, וְיָמַר וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר קָבֵר,
4 כִּיּוֹן דְּאִינוּ נִיטָל בְּאִיגָדוֹ הִרִי הוּא כְּאִינוּ קְשׁוֹר וְאִין הִיכֵר שְׁעוּמֵד
5 לִנְעִילָהּ, וְלֹא הִתִּירוּ לִנְעוּל בּוּ, וְתוֹרֵת כְּלִי אֵינָה מִתַּת.

משנה

6 משנה זו עוסקת בנגר ללא גלוסטרא: נגר הנגר – יתר הנתקע
7 בחור שבמפתן הדלת לנעילתה, וקשור אל הדלת בחבל ארוך
8 המניחו להגר בארץ ומתוך כך אינו נראה כקשור, אין הנועל בו
9 בונה ממש מפני שהוא קשור, ולא שאסור מדרבנן מפני שאין
10 הקשירה ניכרת ונראה כבונה, ולכן נזעלין בו במקדש שלא גזרו
11 שם על השבות, אבל לא במדינה – בשאר המקומות. ונגר המונח –
12 שאינו קשור כלל, כאן וכן – בין במדינה ובין במקדש אסור,
13 שבונה דאורייתא הוא. רבי יהודה אומר, מונח ואינו קשור אסור
14 רק מדרבנן, וקשור ונגר מותר לגמרי, ולפיכך המונח ששבות הוא
15 מותר במקדש, והנגר גם במדינה.

גמרא

16 הגמרא מביאה ברייתא המפרשת במה נחלקו התנאים: תנו רבנן,
17 אוֹיְהוּ נֶגֶר הַנֶּגֶר שְׁנִיעִלִין בּוּ בְּמִקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בְּמִדְיָנָה, כִּלְ שֶׁקְשׁוֹר
18 אֶל הַדֶּלֶת וְרֵאשׁוֹ אֶחָד תָּלוּי וְרֵאשׁוֹ אֶחָד מְנִיעַ לְאָרֶץ, שֶׁאִם שֶׁרֵאשׁוֹ
19 אֶחָד תָּלוּי נִרְאָה כְּבֹנָה מִפְּנֵי רֵאשׁוֹ הַמְּנִיעַ לְאָרֶץ, וְאִסוּר בְּמִדְיָנָה
20 מִדְּרַבְּנָן. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, זֶה וְהַקְשׁוֹר אֵף בְּמִדְיָנָה מוֹתֵר, אֲלֵא
21 אוֹיְהוּ נֶגֶר שֶׁאִסוּרוֹ מִדְּרַבְּנָן וְלֹכַן נִזְעִלִין בּוּ בְּמִקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בְּמִדְיָנָה,
22 כִּלְ שֶׁאִינוּ לֹא קְשׁוֹר וְלֹא תָלוּי, וְבַעַת פְּתִיחַת הַדֶּלֶת שׁוֹמְטוֹ – מִסְּלָקוֹ
23 מִן הַחוּר וּמְנִיחוֹ בְּכֶרֶן זוֹיֵת.

24 הגמרא מביאה פסק הלכה במחלוקתם: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר
25 שְׁמוּאֵל, הִלְכָּה כְּרַבִּי יְהוּדָה בְּנֶגֶר, שְׂכִינָן שֶׁקְשׁוֹר נִזְעִלִין בּוּ גַם
26 בְּמִדְיָנָה. אָמַר רַבָּא, וְהוּא שֶׁקְשׁוֹר בְּדֶלֶת עֲצָמָה, אֲבָל בַּקְשׁוֹר אֵל
27 הַמּוּזוּחַ אוֹ אֶל הַבְּרִיחַ אִסוּר לִנְעוּל בּוּ גַם לְרַבִּי יְהוּדָה. מִקְשָׁה
28 הַגִּמְרָא: אֵינִי – הָאֵם כִּךְ הוּא, וְהָא רַבִּי מְבַלֵּא אִיגָלַע וְהוֹדֵמוֹן
29 לְמִחוּזָא, וְהוּא לְהוֹא דְּהוּא תָּלוּי בְּעִיבְרָא דְּשֵׁא – וְרֵאשׁוֹ נֶגֶר שֶׁהִיא
30 קְשׁוֹר וְתָלוּי בְּבְרִיחַ הַדֶּלֶת וְשִׁמֵּשׁ לִנְעִילָהּ, וְלֹא אָמַר לְהוּ וְלֹא
31 מִיֵּד – וְלֹא אָמַר לְהֵם כְּלוּם, וְאֵם גַּם רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר לִנְעוּל בּוּ
32 הִיא לֹא לְמַחֲוֹת. מִתַּרְצַת הַגִּמְרָא: הָהוּא נִיטָל בְּאִיגָדוֹ הוּה – אוֹתוֹ נֶגֶר
33 הִיא קְשׁוֹר בַּחבֵּל חֹזֵק שְׁנִיתָן הִיא לְהַגְבִּיהוּ בּוּ, וְבוּזָה מוֹתֵר גַּם
34 בַּקְשׁוֹר אֶל הַבְּרִיחַ, וְדַבְּרִי רַבָּא שֶׁקְשִׁירָה לְבְּרִיחַ אֵינָה מִתִּירָה
35 נִאֲמָרוּ בַּקְשׁוֹר בַּחבֵּל רַפָּה שֶׁאִם יִגְבִּיהוּ בּוּ יִקְרַע.

36 הגמרא מביאה אופן אסור נוסף: רַב אֲוֵיָא אִיגָלַע לְהַרְדְּעָא, חֲזוּיָה
37 לְהוֹא גְּבֵרָא דְּהוּא קָא קְמִיר בְּגָמִי – רֵאשׁוֹ אָדָם שֶׁקְשֵׁר נֶגֶר אֶל
38 הַדֶּלֶת בְּגָמִי, אָמַר, דִּין לֹא נִטְרוּק – בְּנֶגֶר זֶה אִסוּר לִנְעוּל אֵף שֶׁקְשׁוֹר
39 אֶל הַדֶּלֶת, שֶׁהִגְמִי חֲלוּשׁ וְכַמִּי שֶׁאִינוּ הוּא.

40 הגמרא דנה מה דין נגר הננעץ בקרקע עצמה: בְּעֵי רַבִּי יוֹדָא, נִקְמוּ
41 מָה – מַה דִּין אִיִּסְקוּפָה שְׁחוּר הַנֶּגֶר גִּדָּל וְנַעֲשָׂה מְפֹלֵשׁ, וְכַשְׁנוּעִץ
42 בּוּ אַת הַנֶּגֶר עוֹבֵר וְנִנְעֵץ בַּקְרָקַע, הָאֵם חֲמוּר מִזְּנִיעֵץ בְּאִיִּסְקוּפָה
43 לְבַדָּה. פּוֹשְׁטָה הַגִּמְרָא: אָמַר רַב יוֹסֵף, מָאִי תִּיבְעִי לִיָּה – מְדוּעַ
44 הַסְתַּפֵּק, לֹא שְׁמִיעַ לִיָּה הָא דְּתִנְיָא – וְכִי לֹא שָׁמַע אַת הַבְּרִייתָא וְאֵת
45 פְּסִיקָתָא שְׁמוּאֵל, שֶׁשְׁנִינוּ בְּבְרִייתָא, נִקְרַע הַחבֵּל וְנִשְׁמַט הַנֶּגֶר
46 מִהַדֶּלֶת אִסוּר לִנְעוּל בּוּ, אֲבָל נִקְמוּ מוֹתֵר, וְרַבִּי יְהוּדָה אָמַר, נִקְמוּ
47 אֵף עַל פִּי שֶׁאִינוּ נִשְׁמַט אִסוּר, וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, הִלְכָּה
48 בְּרַבִּי יְהוּדָה בְּנִקְמוּ, וְנִפְשָׁתָה הַאיִבְעִיָּא לֵאסוּר. שׁוֹאֵלָה הַגִּמְרָא:
49 וְיִמְעָמָא מָא – וּמְדוּעַ אִסוּר לִנְעוּל בְּנִקְמוּ. מִשִּׁיבָה הַגִּמְרָא: אָמַר
50 אֲבִי, מִשּׁוּם דְּמִתְחִי כְּבוֹנָה – נַעֲיִצָה בַּקְרָקַע נִרְאִית כְּבֹנָה יוֹתֵר
51 מִנַּעֲיִצָה בְּאִיִּסְקוּפָה, וְלֹכַן אִסוּר מִדְּרַבְּנָן.

52 הגמרא דנה מה דין נגר שהתקינו לו בית יד: בְּעָא מִינְיָה רַב נְחוּמִי
53 כִּרְ וְכִרְיָה מֵאֲבִי, עָשָׂה לוֹ לִנְגֵר שֶׁאִינוּ קְשׁוֹר כְּלָל בֵּית יָד בְּאִמְצָעִיתוֹ
54 כְּכִלִּי גְמוּר, מָהוּ, הָאֵם מוֹתֵר לִנְעוּל בּוּ אֵף שֶׁאִינוּ קְשׁוֹר אוֹ לֹא.
55 פּוֹשְׁטָה הַגִּמְרָא: אָמַר לִיָּה, בּוֹכְנָא קְאָמְרָת – הָאֵם כּוֹוֹנֵתָךְ לִנְגֵר
56 הַדּוּמָה לְעִלִּי שְׁכוּתִשִׁים בּוּ חֲטִים וְתַבְלִינִים, וְדֹאִי שְׁמוֹתֵר לִנְעוּל
57 בּוּ. הַגִּמְרָא מְבִיאָה מִימָרָא נּוֹסֶפֶת בּוּזָה: אִתְּמַר, אָמַר רַב נְחוּמִי כִּרְ
58 אָדָא, עָשָׂה לוֹ לִנְגֵר שֶׁאִינוּ קְשׁוֹר בֵּית יָד, מוֹתֵר.

59 הגמרא מביאה דין היתר נעילה בכלים גדולים, ללמדנו שאינם
60 מוקצה: הָהוּא שְׁרִיתָא דְּהוּה בִּי רַבִּי פִּדְת – קוֹרָה כְּבֹדָה הִיתָה בְּבֵית
61 רַבִּי פִּדְת, דְּהוּה מְדִלוּ לָהּ בִּי עָשְׂרָה וְשָׁרִי לָהּ אֲרִישָׁא – שְׁהִי עֲשֶׂרָה
62 אֲנָשִׁים מְרִמִּים וּמוֹשְׁלִיכִים אוֹתָהּ עַל הַמִּפְתָּן לִנְעִילָת הַדֶּלֶת, וְלֹא
63 אָמַר לְהוּ וְלֹא מִיֵּד – לֹא אָמַר לְהֵם כְּלוּם כִּשְׁעִשׁוּ כֵּן בִּשְׁבַת, וְאָמַר
64 בְּטַעַם שְׁתִּיקָתָהּ, שְׁתוֹרֵת כְּלִי עָלֶיהָ, לְפִי שְׁרֵאוּיָה לִישִׁיבָה, וְלֹכַן
65 אֵינָה מוֹקְצָה. תְּהִיא אֲסִיתָא דְּתוֹת בִּי מִרְ שְׁמוּאֵל – אוֹתָהּ מִכְתַּשֶּׁת
66 שְׁהִיתָה בְּבֵית מִרְ שְׁמוּאֵל, דְּהוּה כְּתוּקָתָא אֲדִירָא – שְׁהִיתָה מִחוּצָתָה
67 לְתֵךְ חֲטִים שֶׁהֵם חֲצִי כוֹר, שְׂרָא מִרְ שְׁמוּאֵל לְמִישְׁדִּיָּה אֲדִישָׁא –
68 הַתִּיר שְׁמוּאֵל לְהַשְׁלִיכָהּ עַל הַמִּפְתָּן לִנְעִילָת הַדֶּלֶת בִּשְׁבַת, וְאָמַר
69 בְּטַעַם הַהִיתֵר שְׁתוֹרֵת כְּלִי עָלֶיהָ.

70 הגמרא מביאה מימרות בדיני פריסת אהל עראי בשבת: שְׁלַח לִיָּה
71 רַבִּי כִּרְ וְיִחוּזָא לְרַב עֲמֶרֶם, נִיטָא לָן – יֹאמַר לְנוּ מִרְ שׁוֹב מְהִלִּין מִלִּי
72 מְעִילִיתָא – מֵאוֹתָן שְׁמוּעוֹת מְעוּלוֹת דְּאֲמִרָתָ לָן בְּעֵבֶר מְשִׁמִּיָּה דְּרַב
73 אֲפִי אוֹדוֹת שִׁימוֹשׁ בִּשְׁבַת בְּכִיפִי דְּאֲרַבָּא – אוֹהֵלִים שֶׁל סַפִּינוֹת,
74 שְׁהִיא דְּרַכָּם לִנְעוּץ כַּמָּה קוֹרוֹת בְּמִדְרַק חֲצִי אָמָה זֶה מְזוּ שִׁבְנִי
75 דּוּפְנִי הַסְפִּינָה וְכַפּוֹפוֹת כִּקְשֵׁת מְדוּפָן אֶל חֲבֵרְתָהּ, וְבַעַת הַצּוֹרֵךְ
76 פּוֹרְסִים עֲלֶיהָן יִרְעוּת לֵהֲגֵן מִן הַחֲמָה וּמִן הַגְּשָׁמִים. שְׁלַח לִיָּה, חֲכִי
77 אָמַר רַב אֲפִי, הֵי כִיפִי דְּאֲרַבָּא, בּוֹמֵן שְׁיֵשׁ כְּהֵן – בְּרוּחָב אַחַת
78 הַקּוֹרוֹת טַפָּח, אִי נָמִי – אוֹ אֲפִילוּ אֵין כְּהֵן טַפָּח וּמִכָּל מְקוֹם אֵין בִּין
79 זֶה לְזֶה שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים וְכַמְחוּבְרוֹת הֵן מְדִין לְבוֹד, וּמִמִּילָא יֵשׁ טַפָּח
80 עוֹמֵד מִבְּעוּד יוֹם, לְמַחֵר [בִּשְׁבַת] מְכִיָּא מְחַצֵּלָת וּפּוֹרֵס עָלֶיהָ וְאֵין
81 אִיסוּר עֲשִׂיתָ אַהֵל. מִפְּרַשׁ רַב אֲסִי: מָאִי מְעָמָא – מַהוּ טַעַם הַהִיתָהּ,
82 מוֹסִיף עַל אֲהֵל עֲרָאִי הוּא וְלֹא עוֹשֶׂהוּ מִתְחִילָה, שֶׁהִטְפַּח שִׁמְבַּעוּד
83 יוֹם נִחְשָׁב לֵאחֵל, וְשִׁפְרִי דְּמִי – מוֹתֵר לְהוֹסִיף עָלָיו. מְבִיאָה כֵּן
84 הַגִּמְרָא גַּם בְּשֶׁם רַבִּי: הֵנָּה דְּכִרְיָ – אוֹתָם אֵילִים דְּהוּוּ לִיָּה לְרַב הוֹנָא,
85 דְּכִימְקָא בְּעוּ מוּלָא – שְׁבִימִם הוֹצִיכּוּ לְצֵל מִפְּנֵי הַשֶּׁרֶב, וְכִלְיָאִיָּא בְּעוּ
86 אֲוִירָא – וְכִלְיָהּ הִיוּ זָקוּקִים לְנִשְׁיבַת אוֹיֵר, וְהִיוּ מִסְכִּכִים עֲלֵיהֶם
87 בְּיוֹם וּמִסִּירִים בְּלִילָה. אֲתָא לְקַמְיָה דְּרַב – בֹּא רַב הוֹנָא אֶל רַב
88 לְשֹׁאֲלוֹ מַה יַּעֲשֶׂה בִּשְׁבַת. אָמַר לִיָּה, זִיל כְּרוּךְ בּוֹדִיָּא – לֵךְ מִבְּעוּד
89 יוֹם וּגְלוּל שֶׁם מִחְצֵלָת וְשִׁינִי בָּהּ – וְהוֹתֵר בַּהּ טַפָּח פְּרוּס, מִלְּבַד
90 הַגְּלוּל, וּלְמַחֵר פְּשָׁטָה – פֶּתַח אֶת גְּלִילָתָהּ, וּמוֹסִיף עַל אֲהֵל עֲרָאִי
91 הוּא וְשִׁפְרִי דְּמִי.

92 הגמרא מביאה אופני פריסת יריעה מותרים נוספים: אָמַר רַב מִשּׁוּם
93 רַבִּי חֲזִיָּא, וִילּוֹן הַנֶּפֶס לְמִסְךְ בְּפִתַח לְצִנִּיעוֹת מוֹתֵר לְנִמּוֹתוֹ וּמוֹתֵר
94 לְפִזְרָקָה בְּשִׁבְתָּהּ, שֶׁאִין אִיסוּר עֲשִׂיתָ אַהֵל בְּדַבֵּר שֶׁאִינוּ קְבוּעַ אֲלָא
95 בְּנֶפֶס לִגֵּג וְלֹא בְּמַחֲצִיָּה מִן הַצֵּד.

96 רַבִּי חֲזִיָּא מִפְּרַט אֲוֹפֵן מוֹתֵר נוֹסָף: פִּילָת חֲתָנִים – כִּילָה מְשׁוּפַּעַת
97 מֵאֲמַצֵּעַ הַמִּיטָה אֶל שְׁנֵי צִידֶיהָ וְדֹרֵךְ לְפּוֹרְסָהּ בְּמִיטַת חֲתָנִים, מוֹתֵר
98 לְפִזְרָקָה וְלְנִמּוֹתָהּ בְּשִׁבְתָּהּ, שְׁלִרּוֹב אֵין לָהּ גַּם טַפָּח וְלֹכַן אֵין אִיסוּר
99 אַהֵל. הַגִּמְרָא מַתְנָה זֹאת בְּכַמָּה דְּבָרִים: אָמַר רַב שְׁשֵׁת כְּרִיָּה דְּרַב
100 אִידִי, לֹא אֲמַרְן – לֹא אֲמָרְנוּ שְׁמוֹתָא אֲלָא כְּשֶׁאֵין בְּגָנָה שֶׁל הַכִּילָה
101 טַפָּח, אֲבָל יֵשׁ בְּגָנָה טַפָּח אֲסוּר. וְכִי וְאֵין בְּכֹאשׁוֹר אֵין בְּגָנָה טַפָּח,
102 לֹא אֲמַרְן שְׁמוֹתָא אֲלָא כְּשֶׁאֵין מִתְרַבֵּחַת בְּפִתַח מְשִׁלְשָׁה גּוֹבֵה סָמוּךְ
103 לִגֵּג עַד רּוּחָב טַפָּח, שֶׁהִשְׁפִּיעַ חֵד מֵאֵד, וְלֹכַן נִידוּנָה כְּדוּפָן בִּלְאֵל גֵּג,
104 אֲבָל אִם יֵשׁ בַּהּ בְּפִתּוֹת מְשִׁלְשָׁה סָמוּךְ לִגֵּג רּוּחָב טַפָּח, אֲסוּר, שֶׁעַל
105 יְדֵי לְבוֹד נִחְשָׁב כִּישׁ בְּגַג טַפָּח. וְכִי אֵין בְּפִתּוֹת מְשִׁלְשָׁה סָמוּךְ לִגֵּג
106 טַפָּח נָמִי – גַּם, לֹא אֲמַרְן אֲלָא כְּשֶׁאֵין

עירובין דף קב עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) קמא

רַבִּינָה, רַבִּינָה שְׁפָרְשָׁה – שנפלה מעל גבי מִכָּה, מְחִירִין אוֹתָהּ בְּשִׁבְתָּהּ.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, נפלה לגמרי אסור להשיבה, אבל כשרק הוחלקה
 מעט, אם ירדה לְמִטָּה דוֹחָקָה ומשיבה לְמַעַלָּה, וכשעלתה לְמַעַלָּה
 דוֹחָקָה לְמִטָּה. והרועה לנקות את מכתו, מְנַלָּה מִקְצֵת הַרְמִיָּה וּמִקְנָה
 פִּי הַמִּכָּה בחלק המגולה ומשיבה למקומה וחוזר וּמְנַלָּה את מִקְצֵת
 הַרְמִיָּה השני וּמִקְנָה פִּי הַמִּכָּה ומשיבה. ואת הַרְמִיָּה עֲצָמָה – צד
 הרטיה הפנימין לא יִקְנָה בשום אופן, מִסְּפִי שְׂבֻדָּה הוּא מְמַרְחָה ומשוה
 עליה את המשחה, וְאִם עבר וּמִירַח חִיבִי חֲטָאת משום ממחק.
 הגמרא מביאה בזה פסיקת האסור להחזיר רטיה שנפלה לגמרי.
 הִלָּכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה האסור להחזיר רטיה שנפלה לגמרי.
 הגמרא מבארת באיזה אופן נחלקו ובאיזה לא: אָמַר רַב הִקְדָּא, לֹא
 שָׁנוּ – לא נשנתה מחלוקתם אֶלָּא בְּשִׁפְרִישָׁה הרטיה על גבי כְּלִי ולא
 נפלה לארץ, אֶלָּא פִּירִישָׁה על גבי קֶרֶקַע דְּבִירָה הֵבֵל אָסוּר, שגם לתנא
 קמא נחשבת השבתה כנתינה לכתחילה ולא כהשבת רטיה ישנה.
 הגמרא מביאה דעה שונה: אָמַר מִר בִּר רַב אֲשִׁי, הָיָה קְאִימָנָא קְמִיָּה
 אָבָא – עומד הייתי לפני אבא, נִפְלָה לִיָּה רטיה שהיה חבוש בה אָבִי
 סִירָא – על הכר שלמראשותי, וְקָא מְהִירָה לִיָּה – והחזירה על
 הפצע, אֶלָּא מִימָנָא לִיָּה – אמרתי לו, לֹא סָבַר לָהּ מִר – וכי אין הרב סובר
 לָהּ – לאותה מימרא דְּאָמַר רַב הִקְדָּא, מְחִלְקֵת שְׁפִירִישָׁה על גבי
 כְּלִי אֶלָּא פִּירִישָׁה על גבי קֶרֶקַע אָסוּר, הרי שלרבי יהודה המחמיר
 אסור להשיבה גם בנפלה על הכלי, וְאָמַר שְׁמוּאֵל הִלָּכָה כְּרַבִּי
 יְהוּדָה. אָמַר לִי, לֹא שָׁמַעְתִּי לִי – לא שמעתי מימרא זו, כְּלִימִיר לֹא
 סְבִירָא לִי – ורצוני לומר שאיני סובר כן, שלדעתי נחלקו בנפלה
 על הקרקע ובה אסור רבי יהודה, אבל בנפלה על כלי מתיר גם הוא
 להשיבה, שכוהחלקה ממקומה היא ותו לא.

משנה

משנה זו עוסקת בחילוק שבין המקדש למדינה בדין קשירת נימת
 כנור שנקרעה בשבת: קוֹשְׁרִין שבת נִימָא –[וחט] שנקרעה
 בכנורות שירת הלויים בְּמִקְדָּשָׁה, שאף שהקשירה אב מלאכה, כיון
 שמנגנים במקדש בשבת נחשבת קשירה זו למכשירי מצוה ודוחה
 שבת, אֶלָּא לֹא בְּמִדְיָנָה, שמלאכה היא. וְאִם חסר הכנור נימא
 ורועה לקשרה בו בְּתַחֲלִילָה בשבת, כָּאֵן וְכָאֵן – במדינה ובמקדש
 אָסוּר, שאין מכשירים דוחים שבת אלא כשלא היה אפשר
 לעשותם מערב שבת.

גמרא

הגמרא מקשה על המשנה מברייתא: וְרַמְיָנָהּ – והקשו על המשנה,
 שנינו בברייתא, נִימָא כְּנֹר שירת הלויים שְׁנַפְסָקָה בשבת, לֹא הָיָה
 קוֹשְׁרָה בקשר ממש אֶלָּא עֲזֻנָּה – קושרה בקשר עניבה המותר
 בשבת, ומשנתנו התיירה בקשר גמור. מתרצת הגמרא: לֹא קִשְׁיָא,
 הָא – הברייתא המתירה רק לענוב רַבִּינָה, היא, וְהָא – משנתנו
 המתירה לקשור רַבִּי אֱלִיעֶזֶר היא, לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּאָמַר מְכַשְׂרֵי מִצְוָה
 הדוחה שבת דוחין אֶת הַשֶּׁבֶת כמותה, קוֹשְׁרָה, שקשירת הנימא
 מותרת כמעשה קרבנות הציבור, וְלְרַבִּינָה דְּאָמַרִי מְכַשְׂרֵי מִצְוָה אֵין
 דוחין שבת, עֲזֻנָּה, שבעניבה אין איסור. מקשה הגמרא: אֵי – אם
 משנתנו כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שמכשירי מצוה דוחים שבת, אֶפְלִילוּ
 לְבַתְחִילָה נָמִי – תותר קשירתה גם בתחילה ולא רק בנקרעה
 בשבת, שלא כמבואר במשנתנו, שהרי לדעתו גם מכשירים שניתן
 לעשותם מאתמול דוחים שבת. חוזרת בה הגמרא: אֶלָּא ודאי אין
 משנתנו כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, והסתירה בין המשנה לברייתא לֹא קִשְׁיָא,
 שלדעת שתיהן מכשירי מצוה דוחים שבת כשאי אפשר להם
 מאתמול, וְהָא – משנתנו המתירה לקשור, רַבִּי יְהוּדָה היא, הסובר
 שעניבה כקשירה גמורה, ועל כרחך הותרה מלאכת קושר, וְהָא –
 הברייתא שהתירה רק לענוב, רַבִּינָה היא, הסוברים שהקשירה
 מלאכה והעניבה מותרת וכיון שאפשר לענוב אסור לקשור.
 שואלת הגמרא: וְרַבִּי יְהוּדָה שמשנתנו נשנתה כדעתו, אֶלִּיָּבָא דְּמָאֵן
 – לפי איזו שיטה בענין מכשירי מצוה נאמרו דבריו, אם לשיטת
 רבנן שמכשירי מצוה אינם דוחים שבת לא יקשור ולא ינגן,

בְּשִׁפְרִישָׁה של הכילה מכל צד רוחב טַפָּח, אֶלָּא אם יֵשׁ בְּשִׁפְרִישָׁה
 לכל צד רוחב טַפָּח, אסור לפורסה, שִׁשְׁפִּיעֵי אֲהֵלִים בְּאֵהִלִּים דְּמִו
 – הרוחב שבשפיעו האהלים נחשב כגג ואהל, והרי כאן אהל טפח.
 הגמרא דנה באיזה כובע לְכַד מותר לצאת בשבת: וְאָמַר רַב שִׁשְׁיָא
 בְּרִיה דְּרַב אֲדִי, סִינָא – כובע לבד, שָׂרִי – מותר לצאת בו בשבת.
 מקשה הגמרא: וְהִתְנִיָּא אָסוּר. מתרצת הגמרא: לֹא קִשְׁיָא, הָא –
 הברייתא האוסרת עוסקת באופן דְּאִית בִּיה – שיש ברוחב שוליו
 טַפָּח ומאהיל על פניו ולבישתו היא עשיית אהל, ועצם לבישתו
 אסורה ולא רק היציאה בו, וְהָא – המימרא של רב שישא המתירה
 עוסקת באופן דְּלִית בִּיה – שאין בשוליו טַפָּח, ואין כאן אהל.
 מקשה הגמרא: אֶלָּא מַעֲתָה שלבישת בגדים המאהילים על אויר
 טפח אסורה בשבת, שְׂרָבִיבִי בְּגָלִימִיָּה – משך את הטלית שעל ראשו
 עד להלן מפניו טַפָּח, הָכִי נָמִי דְּאָסוּר – גם יהיה אסור, והלא פשוט
 שמוותר. אֶלָּא ודאי אין איסור אהל בלבישת בגדים כלל, ולא
 נאסרה בברייתא חבישת הכובע, אלא היציאה בו לרשות הרבים
 מחשש שתפילנו הרוח מראשו ויטלטלנו ארבע אמות ברשות
 הרבים. ואת המתירה על רב שישא מהברייתא יש ליישב, לֹא
 קִשְׁיָא, הָא – דבריו על שישא המתיר לצאת בו אמורים בְּדִמְיִתְרָה –
 כשהכובע מהודק אליו ואין חשש שיפול, וְהָא – הברייתא
 האוסרת עוסקת בְּדִלָּא מִתְּרָה – באינו מהודק, ויש חשש שיפול
 ויעבידנו ארבע אמות ברשות הרבים.

משנה

משנה זו עוסקת בחילוק בין המקדש למדינה בדין החזרת צירי
 דלתות בשבת: מְחִירִין צִיר הַתַּחֲתוֹן של דלת כלי שנשמש ממקומו
 לתוך הנקב המיועד לכך בְּמִקְדָּשָׁה, שאיסור החזרתו מדרבנן ואין
 שבות במקדש, אֶלָּא לֹא בְּמִדְיָנָה – שאר המקומות, ואסרו אף
 כשעושה זאת בידיו, גזירה שמא יתקענו בחוץ בגרזן ופטיש
 ויתחייב מדאורייתא. והחזרת הציר הַעֲלִיוֹן, כָּאֵן וְכָאֵן – במדינה
 ובמקדש אָסוּר, שכשנשמש ציר זה נפלת הדלת כולה והמשיבו
 למקומו חייב מדאורייתא, ולפיכך אסור גם במקדש. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, אין בכלים בנין דאורייתא כלל, אלא שהשבת ציריהם
 העליונים אסורה מדרבנן גזירה שמא יתקעום בפטיש, והשבת
 ציריהם התחתונים מותרת לגמרי, ולפיכך מותר להחזיר את הציר
 הַעֲלִיוֹן בְּמִקְדָּשָׁה, ואת הַתַּחֲתוֹן אף בְּמִדְיָנָה.

גמרא

הגמרא מביאה ברייתא המחלקת בזה בין כלים למחומר: תָּנוּ רַבִּינָה,
 צִיר דְּלֵת שִׁירָה תִּיבָה וּמִנְגֵּל הַתַּחֲתוֹן שנשמש, בְּמִקְדָּשָׁה מְחִירִין אותו
 למקומו, ובְּמִדְיָנָה אסור להחזיר, אולם כשמתחיל להשמש דוֹחָקָן
 אותו חזרה לתוך הנקב שלא יצא, שבוה אין גם איסור דרבנן. וְצִיר
 הַעֲלִיוֹן שנשמש, כָּאֵן וְכָאֵן לֹא יְחִיר, שבנין גמור הוא. וטעם איסור
 החזרת ציר תחתון במדינה, גִּזְרָה שְׁמָא יִתְקַע אותו בגרזן ופטיש.
 וְאִם עבר וְתַקַּע חִיבִי חֲטָאת. ואת ציריהם שֶׁל מִכְסֵּה הַבּוֹר וְשֶׁל
 מִכְסֵּה הַדּוֹת וְשֶׁל דֵּלֶת הַיָּצִיעַ המחוברים לקרקע לֹא יְחִיר, אף
 בציר התחתון ובמקדש, וְאִם עבר וְהִחִיר חִיבִי חֲטָאת, שבמחומר
 לקרקע יש בונה דאורייתא גם כמעשה כל שהוא.

משנה

משנה זו עוסקת בחילוק בין המקדש למדינה בדין החזרת רטיה
 שהוסרה מעל המכה: מְחִירִין רַמְיָה בְּמִקְדָּשָׁה – מותר הכהן להחזיר
 בשבת תחבושת עם משחה על מכה שבידו, כשהסירה לצורך
 עבודה במקדש, שאיסור החזרתה מדרבנן ובמקדש לא גזרו, אֶלָּא
 לֹא בְּמִדְיָנָה – שאר המקומות, גזירה שמא ימרח את המשחה
 שעליו. וְאִם לא היתה שם רטיה ובא להניחה בשבת בְּתַחֲלִילָה, כָּאֵן
 וְכָאֵן – במדינה ובמקדש אָסוּר, שרק לצורך המקדש התירו שבות,
 והנחת הרטיה צורך הכהן היא.

גמרא

הגמרא מביאה ברייתא המפרטת כיצד לנהוג ברטיה בשבת: תָּנוּ